

Mikołaj Kozyra

Współuczestniczę w synodalnym rozeznawaniu

I participate in the synodal discernment

Summary

The concept of synodality, introduced into contemporary church discourse by Pope Francis, constitutes a significant shift in the understanding of the structure and functioning of the Church. Its basic assumption is the conviction that all the faithful, regardless of their function, are an integral part of the People of God and as such are called to actively participate in its life and mission. The synod process, based on dialogue and spiritual discernment, enables deeper listening to the voice of the Holy Spirit and mutual listening of the faithful. Discernment, both individual and communal, is a key instrument in this process, enabling the faithful to distinguish authentic inspirations of the Holy Spirit and contributing to the growth of the faith of the entire community. *The sensus fidei*, or „sense of faith”, of the faithful, plays an important role in this process, allowing them to contribute their experiences and intuitions to the common discernment. The synod process, by activating the laity and creating a space for dialogue, opens up new perspectives for the Church, enabling it to respond more adequately to the challenges of the contemporary world.

Key words: Church, synodality, discernment, Holy Spirit, Pope Francis, *sensus fidei*, community

Współuczestniczę w synodalnym rozeznawaniu – to nie tylko stwierdzenie faktu, ale deklaracja głębokiego zaangażowania w życie Kościoła. Synodalność – to pojęcie wciąż ewoluujące¹. Jak słusznie zauważa J. Froniewski, brak jednoznacznej definicji synodalności świadczy o tym, że jesteśmy świadkami narodzin nowej koncepcji². To proces, w którym kształtuje się nowy sposób bycia Kościołem, oparty na głębokim słuchaniu Ducha Świętego i wzajemnym rozeznawaniu. To, co przeżywamy, to narodziny czegoś nowego, czego Kościół jeszcze

¹ Pojęcia: „synodu” i „synodalności”, choć często używane zamiennie, nie są tożsame. Synod tradycyjnie rozumiany był jako zgromadzenie podejmujące decyzje prawne. Jednakże, w świetle nauczania Soboru Watykańskiego II, rola synodów ewoluowała, stając się miejscem budowania komunii i odpowiedzi na współczesne wyzwania.

Papież Franciszek przesuwa tę koncepcję jeszcze dalej, proponując synodalność jako fundamentalny sposób funkcjonowania całego Kościoła. Nie jest to tylko okazyjne zgromadzenie, ale raczej stały dialog i wspólne rozeznawanie, obecne na wszystkich poziomach Kościoła. Synod, w tym ujęciu, jest jednym z narzędzi realizacji synodalności. Kiedy Franciszek mówi o synodalności jako konstytutywnym wymiarze Kościoła, ma na myśli głęboką realizację jego charakteru jako wspólnoty. Nie dodaje nowego wymiaru do Kościoła, ale raczej w pełni ujawnia jego istotę, która polega na wzajemnym słuchaniu i wspólnym podążaniu ku Chrystusowi (zob. J. Froniewski, *Rozeznanie wspólnotowe jako podstawowa metoda realizacji synodalności w życiu Kościoła według zamysłu papieża Franciszka*, „Teologia w Polsce”, 17[2023], nr 2, s. 87).

² Tamże, s. 79.

nie doświadczył na taką skalę. Jest to wspólna droga, na którą każdy wierzący jest zaproszony, by poprzez słuchanie Ducha Świętego i wzajemne dialogi, współtworzyć przyszłość Kościoła. Centralnym elementem synodalności jest rozeznawanie duchowe. To proces, w którym staramy się rozpoznać wolę Bożą w naszym życiu i w życiu wspólnoty. Rozeznawanie nie jest jedynie indywidualną praktyką, ale przede wszystkim wspólnotowym doświadczeniem. To duchowy proces, który pozwala nam odróżnić głos Boga od naszych własnych pragnień i lęków, co jest niezbędne, abyśmy mogli podejmować właściwe decyzje i razem budować przyszłość Kościoła. Rozeznawanie duchowe, oparte na *sensus fidei*, staje się tu kluczowym narzędziem, pozwalającym nam odróżniać głos Boga od naszych własnych głosów. To nie tylko kolejne zgromadzenie czy sobór, ale raczej zaproszenie do głębokiej przemiany – przemiany w sposobie, w jaki Kościół słucha, rozmawia i podejmuje decyzje. W tym artykule podejmiemy próbę przybliżenia tego, czym jest synodalność, jak przebiega proces rozeznawania i jakie znaczenie ma dla przyszłości Kościoła. Zobaczmy, że synodalność to nie tylko nowe słowo, ale nowy sposób bycia Kościołem, który otwiera przed nami nowe perspektywy i wyzwania.

1. Synodalność – nowa droga Kościoła

Dokument Końcowy Synodu jest darem dla papieża, ludu Bożego i nie można go zatrzymać dla siebie – podkreślił papież Franciszek w przemówieniu wygłoszonym 26 października na zakończenie obrad Synodu o synodalności³. Te słowa papieża stanowią zwieńczenie procesu, który na nowo definiuje sposób, w jaki Kościół rozumie siebie i swoją misję. Synodalność jako pojęcie i praktyka, odgrywa coraz większą rolę w dyskursie teologicznym i życiu Kościoła. Promowana przez papieża Franciszka, stała się centralnym elementem jego pontyfikatu, a Synod o Synodalności, zainicjowany w 2021 roku, stanowi bezprecedensowe wydarzenie w historii Kościoła, gdyż po raz pierwszy włącza w tak szeroki sposób wszystkich wiernych w proces refleksji nad przyszłością Kościoła. Zanim przejdziemy do szczegółowej analizy, warto zaznaczyć, że synodalność to nie tylko nowe słowo w słowniczku kościelnym, ale przede wszystkim rewolucyjna zmiana w sposobie funkcjonowania Kościoła. Chodzi o przejście od modelu hierarchicznego do modelu wspólnotowego, gdzie wszyscy wierzący mają głos w podejmowaniu decyzji⁴. To właśnie ta nowość czyni obecny proces synodalny tak wyjątkowym.

Synodalność, etymologicznie związana z greckim słowem: *synodos* oznaczającym: „zgromadzenie”, „wspólną drogę”, „zjazd”⁵ odnosi się do specyficznego sposobu bycia i działania Kościoła, charakteryzującego się wspólną wędrówką

³ Zob. Franciszek, *Przemówienie wygłoszone na zakończenie obrad Synodu o synodalności XVI Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów*, Watykan, 26 października 2024 r.

⁴ Zob. M. Kozyra, *Moja odpowiedzialność za życia misję Kościoła*, „Zeszyty Formacji Katechetów”, 95(2024), nr 3, s. 30-31.

⁵ Międzynarodowa Komisja Teologiczna (dalej skrót: MKT), *Synodalność w życiu i misji Kościoła*, 3. Ze względu na rosnącą popularność tematu synodalności, istnieje bogata literatura poświęcona temu zagadnieniu. Aby pogłębić swoją wiedzę, warto sięgnąć do publikacji, które szczegółowo analizują różne aspekty synodalności (zob. MKT, *Synodalność...*, dz. cyt.; K. Kałuża, „*Udział świeckich w synodalności Kościoła*”. *Rozwój nauczania od Soboru Watykańskiego II do papieża Franciszka*, „Teologia i Moralność”, 17[2022], nr 2, s. 23-45; P. Sawa, *Synodalność Kościoła w ujęciu papieża Franciszka*, „Teologia w Polsce” 17[2023], nr 2, s. 191-217).

Ludu Bożego pod przewodnictwem Ducha Świętego⁶. Jest to koncepcja, która podkreśla znaczenie wspólnoty, dialogu i partycypacji wszystkich wiernych w życiu Kościoła. W tym kontekście synodalność nie jest jedynie nowym narzędziem czy metodą, ale raczej głęboką przemianą świadomości Kościoła, mającą na celu odnowienie jego relacji z wiernymi oraz współczesnym światem. Teologiczne korzenie synodalności sięgają głęboko w tradycję Kościoła. Już w Nowym Testamencie znajdujemy świadectwo wspólnego decydowania i współodpowiedzialności w życiu pierwszych chrześcijan⁷. Sobór Watykański II, zwłaszcza w konstytucji dogmatycznej *Lumen gentium*, podkreślał, że wszyscy wierni są podmiotami życia Kościoła i mają prawo oraz obowiązek uczestniczenia w jego misji⁸. Koncepcja synodalności rozwijała się przez wieki, ale dopiero w ostatnich dziesięcioleciach, a zwłaszcza za pontyfikatu papieża Franciszka, zyskała nowy impuls.

Obecny synod, ze względu na wprowadzane innowacje, stał się przedmiotem licznych dyskusji i obaw⁹. Należy jednak zaznaczyć, że jego przebieg nie jest wzorowany na ustalonych schematach synodalnych innych Kościołów. Jest to raczej unikatowe przedsięwzięcie, mające na celu zdefiniowanie nowej, specyficznie katolickiej formy synodalności, zdolnej odpowiedzieć na potrzeby współczesnego świata. Biskup Rzymu, poprzez dokument *Episcopalis communio*, otworzył drzwi do szerszego uczestnictwa wiernych w życiu Kościoła. Jak podkreśla M. Grech, Synod Biskupów nie jest już tylko spotkaniem hierarchów, ale procesem, w który zaangażowani są wszyscy ochrzczeni. Dzięki temu nasze zdanie ma większy wpływ na kierunki rozwoju Kościoła¹⁰. Choć w obradach synodu biorą udział przedstawiciele wiernych świeckich, to jego charakter prawnokanoniczny pozostaje niezmienny. Zgodnie z kanonami 342-348 *Kodeksu Prawa Kanonicznego*¹¹, jest to wciąż synod biskupów. Warto podkreślić, że choć świeccy uczestniczą w obradach, to głos decydujący należy do biskupów. Ostatecznie to papież, nie związany formalnie stanowiskiem większości, wyda adhortację posynodalną, podsumowując dyskusję. Warto przywołać wypowiedź kardynała G.L. Müllera który pisał, że: „nawet jeśli papież przyznał niektórym świeckim „prawo głosu” na synodzie o synodalności, to ani oni, ani biskupi nie będą tam głosować w sprawach wiary”¹². Instytucja synodu, choć obecna w Kościele od wieków, przechodzi obecnie znaczącą transformację. O ile historycznie

⁶ W refleksji K. Kałuży synodalność ukazuje się jako głęboko duchowe doświadczenie wspólnoty wierzących. To wspólne pielgrzymowanie za Chrystusem, które jest możliwe dzięki działaniu Ducha Świętego. Duch Święty jako niewidzialna dusza Kościoła, inspiruje i prowadzi wiernych, podczas gdy biskupi, jako następcy apostołów, pełnią rolę widzialnych przewodników. W tym procesie każdy element – Duch Święty, biskupi i wierni – jest nieodzowny. Synod to zatem dynamiczny proces, w którym wierzący, pod przewodnictwem biskupów, wspólnie rozeznają wolę Bożą i podejmują decyzje, zawsze w świetle działania Ducha Świętego. Dokument MKT o synodalności jasno wskazuje, że: „Każdy autentyczny przejaw synodalności ze swej natury pociąga za sobą sprawowanie kolegalnej posługi biskupów” (zob. K. Kałuża, „Udział świeckich...”..., dz. cyt., s. 33-34; MKT, *Synodalność...*, dz. cyt. 7).

⁷ Zob. MKT, *Synodalność...*, dz. cyt. s. 17-47.

⁸ Sobór Watykański II, *Lumen gentium* (dalej skrót: LG), 31.

⁹ Zob. „Co dalej z Synodem o synodalności?” – debata Katolickiej Agencji Informacyjnej, <https://www.archidiecezja.lodz.pl/aktualnosci/2023/12/co-dalej-z-synodem-o-synodalnosci-debata-katolickiej-agencji-informacyjnej>, dostęp online: 28.10.2024.

¹⁰ Por. Czym jest Synod Biskupów w nowej formule?, <https://opoka.org.pl/News/Kosciol/2021/czym-jest-synod-biskupow-w-nowej-formule>, dostęp online: 22.10.2024.

¹¹ *Kodeks Prawa Kanonicznego* (dalej skrót: KPK), Poznań 2022.

¹² Por. KPK, kan. 343; por. G.L. Müller, *Sens synodalności*, „«Niedziela»”. Ku Kościołowi synodalnemu: komunია, uczestnictwo, misja”, 17 września 2023 r., s. 13.

synody często pełniły funkcję organów decyzyjnych, to współczesny synod, zainicjowany przez papieża Franciszka, ma charakter przede wszystkim dialogiczny. Jest to dynamiczna, otwarta na udział wszystkich wiernych wspólnota wiary, której celem jest wspólne rozeznawanie rzeczywistości w Duchu Świętym. Nowatorstwo tego podejścia polega na włączeniu w proces synodalny całego Ludu Bożego. Nie są to jedynie decyzje podejmowane przez wąskie gremia, ale owoce wspólnego rozważania i modlitwy na wszystkich poziomach Kościoła, począwszy od lokalnych wspólnot. Jak podkreśla J. Froniewski, kluczowe jest tu rozeznawanie w duchu synodalnym, a nie podejmowanie decyzji¹³. Ta fundamentalna zmiana, podkreślona przez papieża Franciszka w przemówieniu z 17 października 2015 roku, świadczy o głębokim przekonaniu, że synodalność jest nieodłącznym elementem tożsamości Kościoła. Ojciec Święty często podkreśla, że synodalność jest drogą, którą Bóg oczekuje od Kościoła w trzecim tysiącleciu. Jest to proces ciągły, wymagający od Kościoła stałej konwersji i otwarcia na działanie Ducha Świętego. Synodalność ma na celu stworzenie Kościoła bardziej inkluzywnego, gdzie każdy głos będzie wysłuchany i gdzie decyzje będą podejmowane w duchu wspólnoty. Jest to również wezwanie do głębszego rozeznawania znaków czasu i dostosowania języka oraz metod ewangelizacji do współczesnych wyzwań. Cele synodalności są wielorakie. Po pierwsze, chodzi o to, aby pogłębić świadomość wspólnoty wśród wiernych i uświadomić im, że Kościół jest wspólnotą pielgrzymów, którzy razem idą ku pełni życia w Chrystusie. Po drugie, synodalność ma na celu stworzenie przestrzeni do dialogu i słuchania, gdzie każdy będzie mógł wyrazić swoje doświadczenie wiary i swoje oczekiwania wobec Kościoła. Po trzecie, synodalność ma prowadzić do bardziej partycypacyjnego sposobu podejmowania decyzji w Kościele, w którym wszyscy wierni będą mieli możliwość współdziałania w misji ewangelizacyjnej.

Możemy przypuszczać, że jednym z owoców obecnego procesu synodalnego będzie szersze zaangażowanie świeckich w podejmowanie decyzji w Kościele. Jednakże, co istotniejsze, Franciszek podkreśla, że synodalność to przede wszystkim wspólne rozeznawanie rzeczywistości, począwszy od parafii, aż po poziom biskupów. W dalszej części skupimy się na tym aspekcie, analizując kryteria uczestnictwa w tym procesie oraz jego teologiczne uzasadnienie.

2. Rozeznawanie: Synodalność w praktyce – od parafii po Synod Biskupów

Synodalność jest dziś jednym z najważniejszych wyzwań dla Kościoła. To nie tylko metoda działania, ale przede wszystkim sposób bycia, oparty na wspólnym słuchaniu, rozeznawaniu i podejmowaniu decyzji przez cały Lud Boży pod przewodnictwem biskupów w jedności z papieżem. II Sobór Watykański podkreślił znaczenie aktywnego uczestnictwa wszystkich wiernych w życiu Kościoła, a papież Franciszek nadał synodalności nowy impuls, inicjując synod o synodalności. Rozeznawanie jako centralny element synodalności, polega na wspólnym słuchaniu głosu Ducha Świętego, który działa w Kościele. W dalszej części tego rozdziału przyjrzymy się bliżej temu, czym jest rozeznawanie jako metoda i jak przebiega w praktyce.

Rozeznawanie w Kościele to proces duchowego poszukiwania i odróżniania tego, co pochodzi od Boga, od tego, co pochodzi od innych źródeł, takich jak nasze własne pragnienia, emocje czy wpływy zewnętrzne. Jest to umiejętność słuchania głosu Ducha Świętego i rozeznawania Jego działania w naszym życiu. Jak trafnie zauważył E. Binchi: „rozeznawanie duchowe zawsze było uważane

¹³ Por. J. Froniewski, *Rozeznawanie...*, dz. cyt., s. 81.

za dar absolutnie konieczny do poznania woli Bożej. Jest to jednak nie tylko dar, ale i sztuka, której można i trzeba się uczyć¹⁴. Antoni Wielki, jeden z pierwszych mnichów chrześcijańskich uważał, że: „rozeznanie, nazywane w Ewangelii okiem i lampą ciała, rozpoznaje wszystkie myśli człowieka i jego czyny”¹⁵. To niezwykle trafne porównanie podkreśla jego znaczenie w życiu duchowym. Z kolei ojcowie pustyni, zgodnie z relacją Kasjana, twierdzili, że: „Najodpowiedniejszą drogą, którą możemy być doprowadzeni do Boga, jest rozeznanie, nazywane w Ewangelii okiem i lampą ciała (por. Mt 6,22-23). Ono bowiem rozpoznaje wszystkie myśli człowieka i jego czyny, bada i widzi w świetle to, co powinniśmy czynić”¹⁶. Z kolei Ojcowie pustyni głoszą, że: „rozeznanie jest matką i strażnikiem wszystkich cnót”¹⁷. To świadectwo wskazuje na fundamentalne znaczenie tej umiejętności dla chrześcijańskiego życia. Pierwotna zdolność poznawcza człowieka, obejmująca myślenie, podejmowanie decyzji i rozróżnianie, jest nieodłącznym elementem jego natury. Człowiek, posługując się rozumem i inteligencją, dokonuje oceny rzeczywistości. Jednakże, istnieje wymiar poznania transcendentny, przekraczający ograniczenia ludzkiej kognicji (por. J 1,13). To doświadczenie duchowe, będące owocem działania Ducha Świętego, pozwala na dostęp do sfery rzeczywistości niedostępnej dla zmysłów i rozumu. W sakramencie chrztu wierzący otrzymuje dar Ducha Świętego¹⁸, który umożliwia mu percepcję prawd objawionych. Dzięki temu darowi, możliwe jest rozpoznanie pochodzenia zjawisk i wydarzeń, nawet tych, które z perspektywy ludzkiego rozumowania wydają się absurdalne lub sprzeczne z logiką. Apostoł Paweł w *Pierwszym Liście do Koryntian* (Kor 1,22-25) podkreśla paradoksalność Bożej mądrości, która dla świata jest głupstwem, a dla wierzących – mocą. E. Bianchi w kontekście rozeznawania zwraca uwagę na fundamentalną rolę Ducha Świętego w życiu chrześcijanina. Podkreśla, że to właśnie Duch Święty umożliwia wierzącym intymną relację z Bogiem, pozwalając im nazywać Go „Abba”, czyli Ojcem (Rz 8,15; Ga 4,6). Ponadto, Duch Święty obdarza wierzących: „*nous*, mentalność”, czyli sposobem myślenia charakterystycznym dla Chrystusa (1 Kor 2,16). Dzięki darowi Ducha Świętego, człowiek jest w stanie rozpoznawać wolę Bożą i przyjąć Bożą miłość jako bezwarunkowy dar. To doświadczenie duchowe, które tradycja łacińska określa mianem *unctio magistra* (namaszczenie nauczycielskie), pozwala wierzącemu na głębokie zjednoczenie z Bogiem¹⁹. Umiejętność rozeznawania duchowego, czyli odróżniania tego, co pochodzi od Boga, od tego, co jest złudzeniem, to praktyka znana w Kościele od samego początku. Już w *Pierwszym Liście św. Jana* czytamy wezwanie do ostrożności wobec fałszywych nauczycieli (por. 1 J 4,1). Podobnie św. Paweł, mówiąc o darach Ducha Świętego, wymienia zdolność rozpoznawania duchów (por. 1 Kor 12,10). Zastosowanie tej umiejętności możemy zobaczyć w *Dziejach Apostolskich*, np. podczas wyboru diakonów czy słynnego soboru jerozolimskiego (zob. Dz 6,1-6; 15,1-29). Tradycja rozeznawania duchowego, sięgająca czasów apostoelskich, była nieustannie pogłębianą przez świętych i teologów. Dziś znajduje swoje odzwierciedlenie w nauczaniu współczesnych papieży, zwłaszcza Franciszka, który jako jezuita mocno akcentuje znaczenie tego daru Ducha Świętego w życiu chrześcijanina²⁰.

¹⁴ Zob. E. Bianchi, *Sztuka rozeznania duchowego*, https://opoka.org.pl/biblioteka/TT/TS/or201709_rozeznanie2.html, dostęp online: 21.10.2024.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Zob. *Katechizm Kościoła Katolickiego*, 1213, 1364-1274.

¹⁹ Zob. E. Bianchi, *Sztuka...*, dz. cyt.

²⁰ Tamże.

Papież Franciszek jest głęboko osadzony w duchowości św. Ignacego Loyoli, której centralnym elementem jest rozeznawanie duchowe²¹. To dziedzictwo ignacjańskie kształtuje jego nauczanie i praktykę duszpasterską, co widać wyraźnie w jego encyklikach i adhortacjach: „Dzisiaj szczególnie potrzebna stała się postawa rozeznawania”²². Jednym z fundamentów życia chrześcijańskiego jest nieustanne dążenie do poznania i spełnienia woli Bożej. To właśnie na tym polega nasze powołanie – byśmy, jak czytamy w *Liście do Efezjan*: „bada-li, co jest miłe Panu” (Ef 5,10). Rozeznawanie jako metoda słuchania głosu Ducha Świętego i rozeznawania Jego działania w naszym życiu, nie jest dla Franciszka jedynie teoretycznym konstrukt, ale praktycznym narzędziem, które ma pomagać zarówno jednostkom, jak i całej wspólnocie kościelnej w podejmowaniu właściwych decyzji. Niedawno, Franciszek wygłosił serię środowych katechez dotyczących rozeznawania (od 31 sierpnia 2022 do 4 stycznia 2023)²³. Artykuł J. Froniewskiego, szczegółowo analizując katechezy, potwierdza papieską tezę o centralnym znaczeniu ludzkiej wolności. Papież podkreśla, że nasze decyzje to nie tylko wynik intelektualnej analizy, ale także duchowego dialogu z Bogiem. Ten proces obejmuje całą naszą istotę – rozum, wolę i uczucia – i wpisuje się w Boży plan miłości. Nawiązując do św. Ignacego, papież zachęca do uważnego słuchania wewnętrznych głosów i rozpoznawania Bożej obecności w codziennych wydarzeniach: „trzeba nabyć umiejętność „czytania życia” – rozeznawanie to czytanie tych znaków” jak i: „trzeba słuchać serca i słuchać sercem”²⁴. Według papieża Franciszka, by skutecznie rozeznawać Bożą wolę, należy przede wszystkim pielęgnować intymną więź z Bogiem poprzez modlitwę. To właśnie ta relacja pozwala nam odróżnić nasze własne iluzje od prawdziwego głosu Boga. Równie istotne jest głębokie poznanie siebie, które umożliwia nam dostrzeżenie naszych prawdziwych motywacji i odrzucenie wszelkich złudzeń. Papież wskazuje na rachunek sumienia jako skuteczne narzędzie do pogłębiania samoświadomości. Ponadto, podkreśla znaczenie Słowa Bożego i działania Ducha Świętego w procesie rozeznawania²⁵.

²¹ W. Królikowski, *Rozeznawanie woli Bożej według św. Ignacego Loyoli*, „Polonia Sacra”, 24(2020), nr 3(61), s. 5-24.

²² Franciszek, *Gaudete et exsultate* (dalej skrót: GeE), 167.

²³ Tenże, „*Rozeznawanie*”. *Boży głos w sercu*, Kraków 2023, s. 19-127.

²⁴ Por. J. Froniewski, *Rozeznawanie...*, dz. cyt., s. 81.

²⁵ Franciszek, „*Rozeznawanie...*”, dz. cyt., s. 222; por. J. Froniewski, *Rozeznawanie...*, dz. cyt., s. 82. E. Bianchi słusznie zauważa, że do skutecznego poznania rzeczywistości niezbędne są uważność i zdolność myślenia. Dla chrześcijanina proces ten jest jednak wzbogacony o wymiar duchowy, który pozwala mu dostrzegać rzeczywistość w świetle wiary. Oprócz naturalnych zdolności poznawczych, wierzący korzysta z daru Ducha Świętego, który współpracuje z ludzkim rozumem, prowadząc go ku prawdzie. Słowo Boże pełni w tym procesie kluczową rolę. Psalmista trafnie określa je jako: „lampę dla moich kroków” (Ps 119,105), czyli światło, które oświetla ścieżkę życia wierzącego. Słowo Boże powinno być przewodnikiem w każdym aspekcie życia chrześcijanina, w tym także w procesie rozeznawania. Regularne czytanie, medytowanie i rozważanie Pisma Świętego umożliwia wierzącemu na głębsze zrozumienie woli Bożej. Słowo Boże jest źródłem wiary (Rz 10,17) i pokarmem duchowym, który prowadzi do życia wiecznego (J 1, 4). Chrześcijanin powinien zatem traktować Słowo Boże jak cenne skarby, które należy stale odkrywać i pielęgnować. Dzięki połączeniu ludzkich zdolności poznawczych i działania Ducha Świętego, wierzący rozwija w sobie tzw. „zmysł duchowy”. Jest to zdolność rozpoznawania działania Boga w swoim życiu i odróżniania dobra od zła. Rozwój tego zmysłu wymaga stałej modlitwy, kontemplacji i naśladowania Chrystusa. Chcąc rozwinąć w sobie zdolność duchowego rozeznawania, musimy codziennie starać się naśladować Chrystusa. To oznacza, że powinniśmy przyjmować Jego postawę, Jego sposób myślenia i Jego uczucia. Im bardziej będziemy podobni do Niego, tym łatwiej będzie nam odróżniać to, co jest dobre od tego, co jest złe (por. E. Bianchi, *Sztuka...*, dz. cyt.).

Choć papież Franciszek nadał procesowi rozeznawania duchowego nowy impet, jego korzenie sięgają głęboko w tradycję chrześcijańską. Od czasów ojców Kościoła indywidualne rozeznawanie było powszechną praktyką, z czasem rozszerzając się na życie wspólnot religijnych. Natomiast wielką nowością obecnego pontyfikatu jest, zwłaszcza w odniesieniu do trwającego synodu, przeniesienie tego procesu na poziom ogólnokościelny, obejmujący wszystkich członków Ludu Bożego, od struktur najbardziej podstawowych, jak parafia, po zgromadzenie biskupów z całego świata na synodzie. To właśnie ta uniwersalizacja rozeznawania stanowi przełom, czyniąc z Kościoła wspólnotę, w której każdy głos jest ważny i każdy może przyczynić się do badania woli Bożej dla całego Ciała Chrystusowego. Papież podkreśla, że rozeznawanie nie tylko pogłębia naszą wiarę, ale także chroni Kościół przed stagnacją, oferując świeże spojrzenie na wyzwania współczesności. Papież wyraził tę potrzebę w adhortacji *Gaudete et exsultate*: „Dzisiaj szczególnie potrzebna stała się postawa rozeznawania. Współczesne życie daje bowiem ogromne możliwości działania i rozrywki, a świat przedstawia je tak, jakby wszystkie były wartościowe i dobre. (...) Rozeznawanie jest szczególnie ważne, kiedy w naszym życiu pojawia się nowość, a zatem kiedy trzeba rozeznaczyć, czy jest ona „młodym winem”, które pochodzi od Boga, czy też zwodniczą nowością ducha tego świata lub ducha diabła” (GeE 167-168). W swoim przemówieniu z 18 września 2021 papież Franciszek podzielił się refleksjami na temat synodalności. Korzystając z metafory wody, przedstawił Kościół katolicki jako dynamiczną strukturę, której integralność zależy od ciągłego ruchu. Porównanie to sugeruje, że stagnacja w życiu Kościoła prowadzi do procesów degeneracyjnych, podobnie jak zastoiska wodne są podatne na procesy gnilne. Z tej perspektywy, synodalność może być interpretowana jako mechanizm zapewniający niezbędny przepływ w obrębie Kościoła, zapobiegając jego ugrzęźnięciu w konserwatywnych schematach i umożliwiając adaptację do zmieniających się warunków społecznych i kulturowych. Adaptacja ta dotyczy przede wszystkim form przekazywania wiary, a nie jej istoty. Doktryna Kościoła, jako fundament wiary, pozostaje niezmienna, natomiast formy jej wyrażania i przekazywania mogą ewoluować, by lepiej odpowiadać potrzebom współczesnego człowieka²⁶. Warto w tym kontekście zwrócić uwagę na syntezę krajową Konferencji Episkopatu Polski, która podkreśla: „Żeby wzrastać we wspólnym rozeznawaniu duchowym, trzeba przede wszystkim ożywiać już istniejące struktury synodalne w Kościele, takie jak rady parafialne, które często «są fikcją»”²⁷. Ponadto: „Brak rad parafialnych traktujemy jako jasny komunikat, że księża proboszczowie nie chcą porad osób świeckich”²⁸. Te dwie frazy pokazują sprzeczność między teorią a praktyką – z jednej strony podkreśla się znaczenie rad parafialnych, a z drugiej wskazuje się na ich często fikcyjny charakter.

W Kościele każdy może uczestniczyć w rozeznawaniu duchowym – nie są to umiejętności zarezerwowane dla wybranych. Ojciec Święty wskazuje, że fundamentalnym warunkiem owocnego rozeznawania jest postawa uważnego słuchania. Oznacza to bycie otwartym na głos Boga, na doświadczenia innych ludzi oraz na sygnały płynące ze świata. Taka postawa zakłada głębokie przyglnięcie

²⁶ Por. Franciszek, *Przemówienie wygłoszone do wiernych diecezji rzymskiej*, Watykan, 18 września 2021 r.

²⁷ Zob. K. Kaźmierska, M. Jewdokimow, W. Sadłoń, L. Organek (oprac.), *Synteza krajowa – Synod 2021-2023: „Ku Kościołowi synodalnemu: komunია, uczestnictwo, misja”*, Ruda Śląska 2022, s. 29-30.

²⁸ Tamże.

do Ewangelii i posłuszeństwo nauczaniu Kościoła²⁹. W przypadku rad parafialnych, rozeznawanie duchowe może pomóc w identyfikacji rzeczywistych potrzeb wspólnoty, w podejmowaniu świadomych decyzji oraz w budowaniu bardziej żywej i zaangażowanej parafii. Niestety, jak wskazuje synteza krajowa Konferencji Episkopatu Polski, często brakuje odpowiednich struktur, które umożliwiłyby pełne wykorzystanie tego daru. To pokazuje, że choć w teorii każdy wierny jest zaproszony do aktywnego uczestnictwa w życiu Kościoła, to w praktyce wciąż wiele osób nie ma takiej możliwości.

3. *Sensus fidei* – głos wierzących w procesie rozeznawania

W poprzednich rozdziałach omówiliśmy, czym jest synodalność i jak kluczową rolę w tym procesie odgrywa rozeznawanie duchowe. Podkreśliśmy, że synodalność to nie tylko nowa struktura Kościoła, ale przede wszystkim nowy sposób bycia Kościołem, oparty na dialogu, słuchaniu i wspólnym poszukiwaniu woli Bożej. Rozeznawanie zaś jako dar Ducha Świętego, pozwala nam na głębsze wniknięcie w tajemnicę wiary i na podjęcie właściwych decyzji. Jednym z najważniejszych elementów zarówno synodalności, jak i rozeznawania jest *sensus fidei*, czyli tzw. „zmysł wiary”, który – jak podkreśla papież Franciszek – jest czytelną podstawą teologiczną dla rozeznawania, sprawiając, że Lud Boży pod przewodnictwem Ducha Świętego nie może zbłądzić w wierze³⁰.

Sensus fidei jest nierozdzielnie związany z rozeznawaniem. To właśnie dzięki *sensus fidei* możemy głębiej wnikać w tajemnice wiary i odczytywać znaki czasu. Kiedy wspólnie modlimy się i rozważamy Słowo Boże, nasz zmysł wiary zostaje pobudzony i pozwala nam dostrzec nowe perspektywy. Duch Święty, udzielony w sakramentach chrztu i bierzmowania, wyposaża każdego wierzącego w dar rozeznawania prawdy, umożliwiając mu intuicyjne odróżnienie jej od błędu³¹. Kardynał M. Grech przypomina nam o niezwykłym darze, jakim obdarza nas chrzest święty – darze Ducha Świętego. To właśnie dzięki Niemu cały Kościół, od najprostszego wierzącego po papieża, jest zdolny do rozpoznawania prawdy³². Sobór Watykański II potwierdza tę prawdę, mówiąc, że wszyscy wierni uczestniczą w misji prorockiej Chrystusa, a więc są wyposażeni w dar rozeznawania (zob. LG 12). Osoby świeckie jako największa część Ludu Bożego, sięgająca ponad 99%³³, mają szczególną odpowiedzialność za tę wspólnotę w dziele ewangelizacji. Proces synodalny, dając każdemu ochrzczoneму możliwość wniesienia swojego wkładu w życie Kościoła³⁴, stwarza doskonałą okazję dla świeckich, by podzielić się swoimi doświadczeniami i pomysłami na to, jak skuteczniej głosić Ewangelię w dzisiejszym świecie. Apostoł Jan podkreśla, że wszyscy wierzący, dzięki otrzymanemu darowi Ducha Świętego, posiadają pełnię wiedzy niezbędnej do życia chrześcijańskiego. To wewnętrzne namaszczenie sprawia, że każdy z nas jest zdolny do rozpoznawania prawdy Bożej

²⁹ Por. J. Froniewski, *Rozeznanie...*, dz. cyt., s. 83; Franciszek, „*Rozeznawanie...*”, dz. cyt., s. 165-167.

³⁰ Franciszek, *Przemówienie wygłoszone podczas uroczystości upamiętniającej 50. rocznicę ustanowienia Synodu Biskupów*, Watykan, 17 października 2015 r.

³¹ MKT [przeł. M. Moskal], *Sensus fidei w życiu Kościoła*, Kraków 2015, 2-3; por. D. Kowalczyk, *Sensus fidei w życiu Kościoła*, „Pastores”, 97(2022), nr 4, s. 130-131.

³² Por. *Czym jest Synod...*, dz. cyt.

³³ Por. E. Weron, „*Laikat i apostołstwo*”. *Zarys teologii laikatu i apostołstwa ludzi świeckich*, Poznań 1999, s. 11-12.

³⁴ Por. *Czym jest Synod...*, dz. cyt.

i nie potrzebuje stałego zewnętrznego pouczenia (zob. 1 J 2,20.27). Choć wierzący zawsze mieli w sobie pewną intuicję wiary, która pozwalała im rozpoznawać prawdę, to dopiero ostatnio, na Soborze Watykańskim II, Kościół oficjalnie zaczął mówić o tym zjawisku i nadał mu nazwę „zmysł wiary” (LG 12). Najbardziej kompleksowe naukowe ujęcie tego zagadnienia znajduje się w dokumencie Międzynarodowej Komisji Teologicznej z 2014 roku³⁵. Autorzy dokumentu wyjaśniają, co trzeba zrobić, żeby mieć silny „zmysł wiary”. Podkreślają, że najważniejsza jest głęboka wiara, która pozwala nam odróżnić to, co naprawdę pochodzi od Boga, od tego, co jest tylko chwilową modą³⁶.

Dokument MKT *Synodalność w życiu i misji Kościoła* wyraźnie łączy to pojęcie z procesem synodalnym³⁷. W kontekście procesu synodalnego, *sensus fidei* pomaga nam zrozumieć, że synodalność nie jest jedynie formą demokratycznego głosowania, ale głębokim procesem duchowego rozeznawania. Dokument Przygotowawczy jasno wskazuje, że: „konsultacja Ludu Bożego nie oznacza przyjęcia w łonie Kościoła dynamiki demokracji opartej na zasadzie większości, ponieważ u podstaw uczestnictwa w każdym procesie synodalnym leży łączące wszystkich umiłowanie wspólnej misji ewangelizacyjnej, a nie reprezentowanie sprzecznych interesów”³⁸. To właśnie dzięki *sensus fidei* możemy odczytywać znaki czasu i podejmować decyzje, które będą służyły dobru Kościoła. Papież Franciszek jasno wskazuje, że najważniejszym celem rozeznawania w Kościele jest określenie naszej misji. Chodzi o to, by zrozumieć, jakie zadanie Jezus powierza nam dzisiaj, w dzisiejszym świecie: „Każdy chrześcijanin i każda wspólnota winni rozeznąć, jaką drogą powinni kroczyć zgodnie z wezwaniem Pana, jednak wszyscy jesteście zaproszeni do przyjęcia tego wezwania: wyjścia z własnej wygody i zdobycia się na odwagę, by dotrzeć na wszystkie peryferie potrzebujące światła Ewangelii”³⁹. Rozeznawanie jest niezwykle ważnym procesem w Kościele. To jak lekarstwo na skostniałość, które pozwala na ciągły rozwój i dostosowanie się do zmieniających się czasów. Rozeznawanie nie polega na ślepym trzymaniu się starych zwyczajów, ale na otwarciu się na działanie Ducha Świętego i na szukaniu nowych, twórczych rozwiązań⁴⁰. Jak zauważył Ojciec Święty, nawiązując do słów mistyczki M. Delbrêl: „przede wszystkim nie być skostniałym”. Papież podkreśla, że skostnienie jest grzechem, który może dotyczyć zarówno duchownych, jak i osób konsekrowanych⁴¹. Zdaniem J. Froniewskiego, istotne jest rozróżnienie pojęcia synodu i synodalności. Synod to konkretne wydarzenie, zazwyczaj zwołane przez papieża, podczas którego biskupi razem rozważają ważne kwestie dotyczące wiary i życia Kościoła. Natomiast synodalność to coś znacznie szerszego – to sposób funkcjonowania całego Kościoła, oparty na dialogu, słuchaniu i wspólnym rozeznawaniu. Biskup Rzymu widzi synodalność jako stały proces, który powinien przebiegać na wszystkich poziomach Kościoła, od lokalnych wspólnot po światowy Kościół.

³⁵ MKT, *Sensus fidei*..., dz. cyt.

³⁶ Por. J. Froniewski, *Rozeznawanie*..., dz. cyt., s. 85. Dokument MKT wskazuje sześć kluczowych warunków, które muszą być spełnione, aby chrześcijanin mógł autentycznie uczestniczyć w zmyśle wiary: aktywne życie sakramentalne, pogłębianie znajomości Pisma Świętego, otwartość na rozum, wierność nauczaniu Kościoła, świętość życia oraz zaangażowanie w budowanie wspólnoty kościelnej. Tylko przy spełnieniu tych warunków głos wierzącego może być uznany za autentyczny wyraz *sensus fidei* (zob. MKT, *Sensus fidei*..., dz. cyt., 89-105).

³⁷ MKT, *Synodalność*..., dz. cyt., 72.

³⁸ XVI Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów, *Dokument przygotowawczy: „Ku Kościołowi synodalnemu: komunია, uczestnictwo i misja”*, 14.

³⁹ Franciszek, *Evangelii gaudium*, 20.

⁴⁰ Tenże, *„Rozeznawanie...”*..., dz. cyt., s. 167-168.

⁴¹ Tenże, *Przemówienie*..., dz. cyt., Watykan, 26 października 2024 r.

W ostatnim przemówieniu papież Franciszek przedstawił głęboką refleksję nad istotą Kościoła⁴². Przemówienie stanowi rozważanie nad fundamentalnym zadaniem Kościoła, jakim jest pielęgnowanie i umacnianie duchowej harmonii. Franciszek, powołując się na nauczanie św. Bazylego Wielkiego, podkreśla, że Duch Święty nieustannie działa w Kościele, dążąc do zjednoczenia wiernych pomimo różnorodności kulturowej, teologicznej i historycznej: „Moim zadaniem, jak dobrze wiecie, jest ochrona i promowanie (...) harmonii, którą Duch nadal rozprzestrzenia w Kościele Bożym”⁴³ – stwierdza papież. Cytując proroka Izajasza (zob. Iz 25,6-8), wskazuje na wizję Kościoła jako uczy przygotowanej przez Boga dla wszystkich narodów, podkreślając inkluzywny charakter tej wspólnoty. Centralnym pojęciem przemówienia jest „harmonia”⁴⁴. Podkreśla, że Duch Święty, działając w dniu Pięćdziesiątnicy (zob. Dz 2,1-13), zharmonizował różnorodność języków i kultur, tworząc jedność w różnorodności. Duch Święty, poprzez dar języków w dniu Pięćdziesiątnicy, ukazał swoją moc w zjednoczeniu zróżnicowanej wspólnoty wierzących. To samo zadanie, jak przypomina, spoczywa na Kościele, który zgodnie z nauczaniem Soboru Watykańskiego II jest „sakramentem” (LG 1)⁴⁵, czyli znakiem i narzędziem obecności Boga w świecie: „Kościół jest jak sakrament: jest znakiem i narzędziem oczekiwania Boga, który już zastawił stół i czeka”⁴⁶. Podkreśla, że zadaniem wiernych jest wzmacniać działanie Ducha Świętego, otwierając się na innych i unikając budowania murów podziałów: „Ileż zła czynią kobiety i mężczyźni w Kościele, wznosząc mury, ileż zła!”⁴⁷. Ojciec Święty przestrzega przed postawą: „rozdawców łaski”, którzy przywłaszczają sobie prawo do decydowania o tym, kto ma dostęp do Bożego miłosierdzia. Synodalność to nie jest nowy dodatek do wiary, ale pełne urzeczywistnienie tego, czym Kościół już jest – wspólnotą wierzących, którzy razem szukają Boga. Rozeznawanie duchowe jest narzędziem, które pozwala tej wspólnotie być bardziej żywą i skuteczną w głoszeniu Ewangelii⁴⁸.

Zakończenie

Proces synodalny, który przeżywa obecnie Kościół, to nie tylko wydarzenie historyczne, ale przede wszystkim głęboka przemiana w sposobie bycia i działania wspólnoty wierzących. Synodalność rewolucjonizuje Kościół, umożliwiając głębszy dialog i bardziej otwarte włączanie wszystkich, dzięki wspólnemu dążeniu do prawdy pod przewodnictwem Ducha Świętego. Dzięki temu Kościół może stać się bardziej wrażliwą i otwartą instytucją, zdolną do skutecznego odpowiadzi na potrzeby współczesnego społeczeństwa. Rozeznawanie duchowe jako centralny element procesu synodalnego, pozwala nam na głębsze doświadczenie obecności Ducha Świętego w naszym życiu i w życiu Kościoła. Dzięki niemu możemy odczytywać znaki czasu i odpowiadać na wyzwania stawiane przed nami z większą odwagą i mądrością. W swoim przesłaniu papież Franciszek wskazuje na kluczowe znaczenie połączenia słowa z czynem w kontekście Kościoła synodalnego. Zaznacza, że głoszenie Ewangelii musi iść w parze

⁴² Tamże.

⁴³ Tamże.

⁴⁴ Tamże.

⁴⁵ Por. R. Porada, *Kościół jako sakrament zbawienia w świetle uzgodnienia „Ku wspólnej wizji Kościoła”*, „Studia Oecumenica”, 14(2014), s. 63-80.

⁴⁶ Franciszek, *Przemówienie...*, dz. cyt., Watykan, 26 października 2024 r.

⁴⁷ Tamże.

⁴⁸ J. Froniewski, *Rozeznawanie...*, dz. cyt., s. 87.

z konkretnymi działaniami, aby mógł skutecznie wypełniać swoją misję: „Kościół synodalny dla misji, teraz potrzebuje, aby dzieleniu się słowem towarzyszyły czyny. I to jest droga”⁴⁹. Papież przypomina także, że wszystkie owoce synodalności są darem Ducha Świętego, który jest źródłem jedności i harmonii w Kościele. To właśnie Duch Święty sprawia, że różnorodne charyzmaty i talenty wiernych łączą się w jedną harmonijną całość: „Wszystko to jest darem Ducha Świętego: to On tworzy harmonię i On jest harmonią”⁵⁰. *Sensus fidei*, czyli wierny instynkt Kościoła, odgrywa w tym procesie kluczową rolę. To właśnie dzięki niemu możemy rozpoznawać, co jest zgodne z wolą Bożą, a co prowadzi nas na manowce. S.C. Napiórkowski wskazuje na istnienie u wierzących jakiegoś: „duchowego rozumienia”, które umożliwia „trafnie oceniać to, co lepsze” (Flp 1,9). To szczególne „wyczucie” (*sensus*), o którym pisze św. Paweł, można określić jako: *sensus fidei*. Dzięki niemu wierzący posiadają: „poznawczy zmysł Chrystusowy” (1 Kor 2,16) i „światło oczy serca” (Ef 1,17-18), które umożliwiają głębsze poznanie Chrystusa. Św. Jan dodaje, że to właśnie Duch Święty jest tym, który namaszczeniem poucza o wszystkim (1 J 2,27)⁵¹. Uczestnictwo w procesie synodalnym jest dla każdego wierzącego zarówno wyzwaniem, jak i wielką szansą. Wyzwaniem, ponieważ wymaga od nas otwartości na nowe doświadczenia, gotowości do zmiany i umiejętności słuchania innych. Szansą zaś, ponieważ pozwala nam aktywnie współtworzyć Kościół, który jest domem dla wszystkich, a jednocześnie świadkiem Chrystusa w świecie. Proces synodalny to nie tylko wydarzenie jednorazowe, ale raczej ciągły proces przemiany. Aby synodalność była trwałym elementem życia Kościoła, konieczne jest, abyśmy na poziomie lokalnym, jak i uniwersalnym, kontynuowali praktykę wspólnego rozeznawania i dialogu.

To przejście od kultury hierarchicznej do kultury komunii, od kultury indywidualizmu do kultury wspólnoty. Może prowadzić do większej decentralizacji władzy, większego zaangażowania świeckich w podejmowanie decyzji oraz do nowych form dialogu między różnymi grupami w Kościele. Ponadto, synodalność może przyczynić się do odnowy życia liturgicznego i bardziej aktywnego uczestnictwa wiernych w celebracjach. Będzie to Kościół, w którym każdy wierzący poczuje się doceniony i będzie mógł w pełni wykorzystać swoje talenty dla dobra wspólnoty (zob. Rz 12,4-8; 1 Kor 12,1-11). Jednocześnie, należy pamiętać, że proces synodalny to nie rewolucja, ale raczej ewolucja. Zmiany będą zachodzić stopniowo i wymagać cierpliwości oraz wytrwałości. Ważne jest, abyśmy w tym procesie zachowali wierność tradycji Kościoła, jednocześnie będąc otwarci na nowe inspiracje Ducha Świętego.

Bibliografia

„Co dalej z Synodem o synodalności?” – debata Katolickiej Agencji Informacyjnej, <https://www.archidiecezja.lodz.pl/aktualnosci/2023/12/co-dalej-z-synodem-o-synodalnosci-debata-katolickiej-agencji-informacyjnej>, dostęp online: 28.10.2024.

Bianchi E., *Sztuka rozeznania duchowego*, https://opoka.org.pl/biblioteka/T/TS/or201709_rozeznanie2.html, dostęp online: 21.10.2024.

Czym jest Synod Biskupów w nowej formule?, <https://opoka.org.pl/News/Kosciol/2021/czym-jest-synod-biskupow-w-nowej-formule>, dostęp online: 22.10.2024.

Franciszek, *Evangelii gaudium*, Watykan, 24 listopada 2013.

Franciszek, *Gaudete et exsultate*, Watykan, 9 kwietnia 2018.

⁴⁹ Franciszek, *Przemówienie...*, dz. cyt., Watykan, 26 października 2024 r.

⁵⁰ Tamże.

⁵¹ K. Mierzejewski, *Zmysł wiary ludu Bożego*, <https://www.katolik.pl/zmysl-wiary-ludu-bozego,25007,416,cz.html>, dostęp online: 26.10.2024.

Franciszek, *Przemówienie wygłoszone do wiernych diecezji rzymskiej*, Watykan, 18 września 2021 r.

Franciszek, *Przemówienie wygłoszone podczas uroczystości upamiętniającej 50. rocznicę ustanowienia Synodu Biskupów*, Watykan, 17 października 2015 r.

Franciszek, *Przemówienie wygłoszone na zakończenie obraz Synodu o synodalności XVI Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów*, Watykan, 26 października 2024.

Franciszek, „*Rozeznawanie*”. *Boży głos w sercu*, Kraków 2023.

Froniewski J., *Rozeznawanie wspólnotowe jako podstawowa metoda realizacji synodalności w życiu Kościoła według zamysłu papieża Franciszka*, „Teologia w Polsce”, 17(2023), nr 2. Kałuża K., „*Udział świeckich w synodalności Kościoła*”. *Rozwój nauczania od Soboru Watykańskiego II do papieża Franciszka*, „Teologia i Moralność”, 17(2022), nr 2.

Katechizm Kościoła Katolickiego, Poznań 2002.

Kaźmierska K., Jewdokimow M., Sadłoń W., Organek L. (oprac.), *Synteza krajowa – Synod 2021-2023: „Ku Kościołowi synodalnemu: komunია, uczestnictwo, misja”*, Ruda Śląska 2022.

Kodeks Prawa Kanonicznego, Poznań 2022.

Kowalczyk D., *Sensus fidei w życiu Kościoła*, „Pastores”, 97(2022), nr 4.

Kozyra M., *Moja odpowiedzialność za życia misję Kościoła*, „Zeszyty Formacji Katechetów”, 95(2024), nr 3.

Królikowski W., *Rozeznawanie woli Bożej według św. Ignacego Loyoli*, „Polonia Sacra”, 24(2020), nr 3(61).

Mierzejewski K., *Zmysł wiary ludu Bożego*, <https://www.katolik.pl/zmysl-wiary-ludu-bozego,25007,416,cz.html>, dostęp online: 26.10.2024.

Międzynarodowa Komisja Teologiczna [przeł. M. Moskal], *Sensus fidei w życiu Kościoła*, Kraków 2015.

Międzynarodowa Komisja Teologiczna, *Synodalność w życiu i misji Kościoła*, Watykan 2021.

Müller G.L., *Sens synodalności*, „*Niedziela*». *Ku Kościołowi synodalnemu: komunია, uczestnictwo, misja*, 17 września 2023 r.

Porada R., *Kościół jako sakrament zbawienia w świetle uzgodnienia „Ku wspólnej wizji Kościoła”*, „*Studia Oecumenica*”, 14(2014).

Sawa P., *Synodalność Kościoła w ujęciu papieża Franciszka*, „Teologia w Polsce”, 17(2023), nr 2.

Sobór Watykański II, *Lumen gentium*, Watykan, 21 listopada 1964.

Weron E., „*Laikat i apostołstwo*”. *Zarys teologii laikatu i apostołstwa ludzi świeckich*, Poznań 1999.

XVI Zwyczajne Zgromadzenie Ogólne Synodu Biskupów, *Dokument przygotowawczy: „Ku Kościołowi synodalnemu: komunია, uczestnictwo i misja”*, Watykan 2021.

Współuczestniczę w synodalnym rozeznawaniu

Streszczenie

Koncepcja synodalności, wprowadzona do współczesnego dyskursu kościelnego przez papieża Franciszka, stanowi istotne przesunięcie w rozumieniu struktury i funkcjonowania Kościoła. Jej podstawowym założeniem jest przekonanie o tym, że wszyscy wierni, niezależnie od pełnionej funkcji, są integralną częścią Ludu Bożego i jako tacy są powołani do aktywnego uczestnictwa w jego życiu i misji. Proces synodalny, oparty na dialogu i rozeznawaniu duchowym, umożliwia głębsze słuchanie głosu Ducha Świętego oraz wzajemne słuchanie wiernych. Rozeznawanie, zarówno indywidualne, jak i wspólnotowe, stanowi kluczowy instrument tego procesu, umożliwiając wiernym rozróżnianie autentycznych natchnień Ducha Świętego i przyczyniając się do wzrostu wiary całej wspólnoty. *Sensus fidei*, czyli: „zmysł wiary” wiernych, odgrywa ważną rolę

w tym procesie, pozwalając im wnosić swoje doświadczenia i intuicje do wspólnego rozeznawania. Proces synodalny, poprzez aktywizację świeckich i stworzenie przestrzeni do dialogu, otwiera nowe perspektywy dla Kościoła, umożliwiając mu bardziej adekwatne odpowiedzi na wyzwania współczesnego świata.

Słowa kluczowe: Kościół, synodalność, rozeznawanie, Duch Święty, papież Franciszek, *sensus fidei*, wspólnota

Mgr Mikołaj Kozyra – absolwent Wydziału Teologii Akademii Katolickiej w Warszawie.

ks. Jerzy Andrzej Danecki

Doświadczam radości z bycia w Kościele

I experience the joy of being in the Church

Summary

Many social researchers come to the conclusion that modern man is a very demanding person and it is very difficult to make him happy. Is this really the case? It is sad to say that in many cases this is the reality. As Mrs. Sylwia Grzeszczak sang years ago: We are building our house on sand, price does not matter today, we have bought almost everything, but we still have nothing. We do and have a lot today, but the void is still there. We have an inbuilt need for joy, and subconsciously each of us needs it to function properly. Many people look for substitute means, most often material ones, thinking that this will satisfy the need. By giving up life in the Church community, people themselves deprive themselves of the opportunity to live in true joy. Christian joy has its source in God, only He is the guarantor of true joy. This article is intended to attempt to define joy and show how a human person can achieve this joy. How to enjoy the fruits of joy in your personal, family and social life. I want to show how, thanks to the gift of joy, we can change the way we look at ourselves and other people, as well as the reality around us. Joy has great power to transform the way we look at everything that is happening around us, it beautifies reality and helps overcome difficulties. Joy teaches you to smile, so as the author of the song quoted above says: Let's enjoy the little things, because the pattern for happiness is written in them! To paraphrase, it can be said that the holder of this pattern is the community of the universal Church, therefore, by remaining in it and living it every day, we become depositors of this pattern of Christian joy.

Key words: Jesus Christ, joy, happiness, responsibility, Church, community, parish

Bóg w sposób szczególny powołuje nas również do radości, do czuwania pozbawionego smutku, dlatego pisze św. Paweł: „Radujcie się zawsze w Panu” (Flp 4,4). Prawdziwa radość nie jest owocem rozrywki, prawdziwa radość związana jest z czymś znacznie głębszym. Prawdziwa radość nie jest zwyczajnym, przejściowym stanem ducha czy amplitudą emocji ani czymś, co się osiąga dzięki własnym wysiłkom, ale jest darem, rodzi się ze spotkania z żywą osobą Jezusa Chrystusa, z pozostawienia Mu miejsca w nas samych z przyjęcia Ducha Świętego, który prowadzi nas w życiu i to życie uświęca.